

METROPOLIS^{LYCEUM}

PROGRAMMA VAN TOETSING EN OVERGANG

3 HAVO / VWO

2026 - 2027

WOORD VOORAF

Beste leerlingen,

In dit document vind je het Programma van Toetsing en Overgang (PTO) voor dit schooljaar. Het PTO geldt voor zowel de onderbouw als de bovenbouw en geeft inzicht in de onderdelen waarop je wordt beoordeeld en hoe deze bijdragen aan de overgang naar het volgende leerjaar.

De beoordelingen kunnen bestaan uit schriftelijke of digitale toetsen, mondelingen, praktische opdrachten en praktische toetsen (practica). Per onderdeel staat vermeld in welke periode het plaatsvindt en hoe zwaar het meetelt. Zo is duidelijk wat er van je wordt verwacht en hoe je eindbeoordeling wordt opgebouwd.

De overgang naar het volgende leerjaar is gebaseerd op je resultaten gedurende het gehele schooljaar. Het is daarom belangrijk dat je alle onderdelen serieus neemt, deadlines haalt, gebruikmaakt van feedback en tijdig hulp vraagt wanneer dat nodig is. De exacte overgangsregels en normen vind je in het overgangs- en determinatiebeleid. Lees dit PTO daarom zorgvuldig door en raadpleeg het gedurende het schooljaar regelmatig. Heb je vragen? Neem dan contact op met je coach.

Wij wensen je veel succes in dit schooljaar en bij de stappen die je zet richting het volgende leerjaar.

Namens het onder- en bovenbouwteam,
De schoolleiding

INDELING

Jaar	Leerjaar van afname van het PTO-onderdeel
Periode	Periode van afname van het PTO-onderdeel: <ul style="list-style-type: none">- P1 eindigt op 9 oktober 2026- P2 eindigt op 18 december 2026- P3 eindigt op 19 februari 2027- P4 eindigt op 23 april 2027- P5 eindigt op 2 juli 2027
Omschrijving	Naam en inhoud van het PTO-onderdeel
Weging	De weging van het PTO-onderdeel. Voor de onderbouw geeft deze weging aan hoe belangrijk dit PTO-onderdeel is op een schaal van 1 tot 3. Dit correspondeert vervolgens met het groendocument waar staat beschreven hoe de kleurcode 'groen' per vak gegeven wordt op basis van het PTO. Deze kleurcode is vervolgens onderdeel van het overgangs- en determinatiebeleid.

Vak: **AARDRIJKSKUNDE**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Wereld: globalisering	3
	2	Wereld: migratie	3
		Topografie: Afrika, Zuid-Amerika, Azië	1
	3	Aarde: geologie	3
	4	Aarde: energie	2
	5	Eindtoets onderbouw	3
		Onderzoek PO	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor het onderdeel *Eindtoets onderbouw* in periode 5 en daarnaast minimaal vier van de in totaal zes overige onderdelen door het jaar heen. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **BIOLOGIE**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Stamboom familie	1
		SO H12.1 en 12.2 reproductie	3
		SO H12.1 en 12.2 toepassen	3
	2	Practicum vissenkop	3
		SO H13 reproductie	3
		SO H13 toepassen	3
		Artis	1
	3	Poster evolutie	1
		SO H12.3 en 12.4 reproductie	3
		SO H12.3 en 12.4 toepassen	3
	4	Gastlessen energietalenten	1
		SO H14 reproductie	3
		SO H14 toepassen	3
	5	SO H9 reproductie	3
		SO H9 toepassen	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor minimaal drie van de vijf onderdelen *Reproductie* en voor minimaal drie van de vijf onderdelen *Toepassen*. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **ECONOMIE**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Financieel rekenen	2
		Economische begrippen	2
		Informatievaardigheden	2
	2	Financieel rekenen	2
		Economische begrippen	2
		Informatievaardigheden	2
		Kritisch en creatief	2
	3	Financieel rekenen	2
		Economische begrippen	2
		Informatievaardigheden	2
	4	Economische begrippen	3
		Kritisch en creatief	3
	5	Financieel rekenen	3
		Economische begrippen	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor twee onderdelen in periode 1, drie van de onderdelen in periode 2, twee van de onderdelen in periode 3, beide onderdelen in periode 4 en beide onderdelen in periode 5. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **ENGELS**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Spreekvaardigheid (presentation)	2
		Leesvaardigheid	2
	2	Schrijfvaardigheid	2
		Grammatica	2
		Vocabulaire	1
	3	Kijk- en luistervaardigheid	2
		Spreekvaardigheid (debat)	2
	4	Schrijfvaardigheid (formeel)	2
		Leesvaardigheid	3
	5	Spreekvaardigheid (job interview)	2
		Grammatica jaar 3	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor het onderdeel *Leesvaardigheid* in periode 4 en daarnaast voor minimaal zes van de overige tien onderdelen *Spreekvaardigheid*, *Schrijfvaardigheid*, *Leesvaardigheid*, *Kijk- en luistervaardigheid*, *Grammatica* en *Vocabulaire*. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: FRANS

Leerweg: HAVO/VWO

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Vocabulaire	1
		Grammatica	1
		Leesvaardigheid	1
	2	Vocabulaire	1
		Grammatica	1
		Leesvaardigheid	1
		Waarom MVT?	1
	3	Vocabulaire	1
		Grammatica	1
		Luistervaardigheid	2
		Vocabulaire	2
		Grammatica	2
		Leesvaardigheid	2
	4	Vocabulaire	2
		Grammatica	2
		Leesvaardigheid	2
		PO - Cultuur 1 - Schrijf	2
	5	Vocabulaire	3
		Grammatica	3
		Leesvaardigheid	3
		PO - Cultuur 2 - Spreek	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Vocabulaire*, *Grammatica*, *Leesvaardigheid* en *Luistervaardigheid* in P5.

Bij maximaal twee IN ONTWIKKELING en de rest OP NIVEAU, dienen zowel in periode 3 als in periode 4 minimaal drie onderdelen per periode OP NIVEAU te zijn gescoord.

Bij maximaal een ONVOLDOENDE en de rest OP NIVEAU, dienen zowel in periode 3 als in periode 4 minimaal drie onderdelen per periode OP NIVEAU te zijn gescoord.

Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **GESCHIEDENIS**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	A: Algemene kennis	2
		B: Bronanalyse	2
		C: Context	2
	2	A: Algemene kennis	2
		A: Algemene kennis	2
		C: Context	2
	3	B: Bronanalyse	2
		C: Context	2
		A: Algemene kennis	2
		B: Bronanalyse	2
		C: Context	2
	4	A: Algemene kennis	2
		B: Bronanalyse	2
		C: Context	2
	5	A: Algemene kennis	2
		B: Bronanalyse	2
		C: Context	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor vier van de zes onderdelen A: *Algemene kennis* en drie van de vijf onderdelen B: *Bronanalyse*. Daarnaast moet ook minimaal OP NIVEAU gescoord worden bij havo voor twee en bij vwo voor vier van de zes onderdelen C: *Context*. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **KUNSTLAB**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	(Maak)proces	2
		Eindproduct	2
		Beeldaspect: Vorm	1
	2	(Maak)proces	2
		Eindproduct	2
	3	(Maak)proces	2
		Eindproduct	2
	4	(Maak)proces	2
		Eindproduct	2
	5	(Maak)proces	2
		Eindproduct	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor vier van de vijf onderdelen (*Maak*)proces en vier van de vijf onderdelen *Eindproduct* in een willekeurige periode. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **LICHAMELIJKE OPVOEDING**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	DUS	1
		MAG	1
	2	DUS	1
		MAG	1
	3	DUS	1
		MAG	1
	4	DUS	1
		MAG	1
	5	DUS	3
		MAG	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen DUS en MAG in P5. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **MIDDEN IN DE WERELD**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Identiteit	3
		Participatie	3
	2	Kritisch onderzoeken	3
		Participatie	3
	3	Identiteit	3
		Sociaal handelen	3
	4	Kritisch onderzoeken	3
		Participatie	3
	5	Identiteit	2
		Kritisch onderzoeken	2
		Sociaal handelen	2
		Participatie	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Identiteit*, *Kritisch onderzoeken*, *Sociaal handelen* en *Participatie* in periode 1, periode 2, periode 3 en periode 4, of dit hebt hersteld voor deze onderdelen in periode 5. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **NATUURKUNDE**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Burgerschap (straling)	1
		Rekenen (elektriciteit)	2
		Tabellen en grafieken (elektriciteit)	2
		Concepten (elektriciteit)	2
	3	Rekenen (beweging en kracht)	2
		Tabellen en grafieken (beweging en kracht)	2
		Concepten (beweging en kracht)	2
	4	Ontwerpen	1
		Rekenen (energie)	2
		Tabellen en grafieken (energie)	2
		Concepten (energie)	2
	5	Onderzoeken (licht)	1
		Rekenen eindoordeel	3
		Tabellen en grafieken eindoordeel	3
		Concepten (energie)	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal IN ONTWIKKELING hebt gescoord voor het onderdeel *Onderzoeken* in periode 5 en minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Rekenen eindoordeel*, *Tabellen en grafieken eindoordeel* en *Concepten eindoordeel* in periode 5. Deze eindoordelen zijn op basis van de gelijknamige onderdelen door het jaar heen waarbij minimaal twee van deze onderdelen minimaal OP NIVEAU beoordeeld dienen te zijn en het laatste onderdeel minimaal IN ONTWIKKELING. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **NEDERLANDS**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Basisvaardigheden Nederlands	1
		Schrijfvaardigheid	2
	2	Basisvaardigheden Nederlands	1
		Leesvaardigheid	2
	3	Basisvaardigheden Nederlands	1
		Literatuur	2
	4	Basisvaardigheden Nederlands	1
		Schrijfvaardigheid	3
		Leesvaardigheid	3
	5	Basisvaardigheden Nederlands	1
		Spreekvaardigheid	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Leesvaardigheid* en *Schrijfvaardigheid* in periode 4. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: SCHEIKUNDE

Leerweg: HAVO/VWO

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Rekenen (Bouwstenen van stoffen)	2
		Micro-macrodenken (Bouwstenen van stoffen)	2
		Processen (Bouwstenen van stoffen)	2
	2	Veilig practicum (PO)	1
	3	Rekenen (Reacties)	2
		Micro-macrodenken (Reacties)	2
		Processen (Reacties)	2
	4	Onderzoeken (PO)	1
	5	Rekenen (Soorten stoffen)	2
		Micro-macrodenken (Soorten stoffen)	2
		Processen (Soorten stoffen)	2
		Rekenen eindoordeel	3
		Micro-macrodenken eindoordeel	3
		Processen eindoordeel	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal IN ONTWIKKELING hebt gescoord voor het onderdeel *Onderzoeken* in periode 4 en minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Rekenen eindoordeel*, *Micro-macrodenken eindoordeel* en *Processen eindoordeel* in periode 5. Deze eindoordelen zijn op basis van de gelijknamige onderdelen door het jaar heen waarbij minimaal twee van deze onderdelen minimaal OP NIVEAU beoordeeld dienen te zijn en het laatste onderdeel minimaal IN ONTWIKKELING. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **SPAANS**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Leesvaardigheid	1
		Luistervaardigheid	1
		Schrijfvaardigheid	1
	2	Weerbericht	1
		Vocabulaire + grammatica	2
	3	Leesvaardigheid	2
		Schrijfvaardigheid	2
	4	PO: cultuur	1
		Spreekvaardigheid	3
	5	Leesvaardigheid	3
		Luistervaardigheid	3
		Schrijfvaardigheid	3

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor het onderdeel *Leesvaardigheid* in periode 5 en daarnaast minimaal twee van de onderdelen *Spreekvaardigheid* in periode 4, *Schrijfvaardigheid* in periode 5 of *Luistervaardigheid* in periode 5. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

Vak: **V-TIJD**Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Inzet	2
	2	Inzet	2
	3	Inzet	2
	4	Inzet	2
	5	Inzet	2

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor dit vak krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor minimaal vier van de vijf onderdelen *Inzet*. Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.

 Vak: **WISKUNDE**

 Leerweg: **HAVO/VWO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging
3	1	Algebraïsche vaardigheden	1
		Wiskunde A/B - lineair en kwadratisch	1
	2	Wiskunde B - algebraïsche vaardigheden	1
		Wiskunde A/B - Lineair en kwadratisch	1
	3	Wiskunde B - algebraïsche vaardigheden	1
		Wiskunde B - goniometrie	3
		Wiskunde A/B - verbanden	3
	4	Wiskunde B - algebraïsche vaardigheden	3
		Wiskunde B - goniometrie	3
		Wiskunde A - statistiek	3
	5	Wiskunde B - meetkunde	1

Het PTO voor dit vak is voor zowel HAVO als voor VWO gelijk, maar de onderdelen worden op het niveau van de leerling afgestemd.

GROENDOCUMENT

Voor wiskunde A krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Verbanden* en *Statistiek* in een willekeurige periode.

Voor wiskunde B krijg je aan het einde van het schooljaar **GROEN** wanneer je minimaal OP NIVEAU hebt gescoord voor de onderdelen *Verbanden* en *Goniometrie* in een willekeurige periode. Daarnaast moet het onderdeel *Algebraïsche vaardigheden* in periode 4 minimaal OP NIVEAU gescoord zijn.

Daarnaast dienen alle onderdeel afgerond en beoordeeld te zijn.